

Det fælles ansvar II

Regeringens 2. handlingsprogram
for de svageste grupper

August 2006

Regeringen

Det fælles ansvar II

Regeringens 2. handlingsprogram
for de svageste grupper

August 2006

Regeringen

Titel: Det Fælles Ansvar II
– Regeringens 2. handlingsprogram for de svageste grupper

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 3392 9300
Fax 3393 2518

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration
Holbergsgade 6
1057 København K.
Telefon 3392 3380
Fax 3311 1239

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K.
Telefon 3392 5900
Fax 3312 1378

Finansministeriet
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K.
Telefon 3392 3333
Fax 3332 8030

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K.
Telefon 7226 9000
Fax 7226 9001

Grafisk produktion: Pamperin · Grafisk

Tryk og bogbind: Aka Print, Århus

Udgivelsesår: August 2006

Oplag: 5.000

ISBN-13: 978-87-7546-469-2 (trykt version)

ISBN-10: 87-7546-469-1

ISBN-13: 978-87-7546-470-8 (elektronisk version)

ISBN-10: 87-7546-470-5

Publikationer er tilgængelig på : www.social.dk

Indhold

1. Forord	5
2. Det vil regeringen	7
3. Udfordringerne	8
4. De 12 nye initiativer	12
Tre initiativer rettet mod den opsøgende, kontaktskabende og støttende indsats	13
Fire initiativer rettet mod at skabe flere indgange til arbejdsmarkedet ..	17
Fem initiativer rettet mod den kommunale sagsbehandling	22
5. Samlet mål for indsatsen	28
6. Meget er allerede gjort	31

1. Forord

Alle skal have muligheden for at skabe sig en meningsfuld tilværelse, der afspejler deres ønsker og behov. Det gælder også samfundets socialt udsatte grupper – de vanskeligst stillede sindslidende, hjemløse, prostituerede og misbrugere.

Regeringen har allerede gennem de seneste 5 år sat en lang række initiativer i gang for at styrke indsatsen over for socialt udsatte grupper og for personer på kanten af arbejdsmarkedet.

Med blandt andet Det fælles ansvar fra 2002 lagde regeringen fundamentet for markante forbedringer i tilbuddene til socialt udsatte. Blandt de væsentligste forbedringer kan nævnes indførelsen af behandlingsgaranti for både alkohol- og stofmisbrugere, opførelsen af flere skæve huse, etablering af væresteder og alternative plejehjemspladser og forbedringen af indsatsen på prostitutionsområdet. Hertil kommer oprettelsen af Rådet for Socialt Udsatte.

Der er også taget initiativer for at fremme beskæftigelsen for disse grupper inden for de senere år. Som eksempel kan nævnes den landsdækkende indsats NY CHANCE TIL ALLE, hvor kommunerne skal give kontant- og starthjælpsmodtagere en ny chance med henblik på at få gruppen i job.

Disse indsatser skal fastholdes og udbygges i fremtiden. Men der skal gøres endnu mere for at inddrage de socialt udsatte grupper i det bredere samfundsliv, herunder at flere kan få en plads på arbejdsmarkedet.

Der er stadigvæk i Danmark en gruppe af mennesker, der befinder sig på kanten af samfundet. Et fintmasket socialt sikkerhedsnet giver mulighed for, at de får, hvad de skal bruge materielt. Men der er tale om mennesker, der kan opleve deres hverdag som kaotisk og usikker, de mangler typisk et stabilt socialt netværk og mulighed for at omgås andre mennesker uden sociale problemer. Og de har i mange tilfælde et lavt selvværd som følge af en generel fornemmelse af, at der ikke er brug for deres indsats.

Derfor vil regeringen forstærke indsatsen med en række nye initiativer.

Det er en udfordring for samfundet at drage omsorg for at få nedbrudt de barrierer, der forhindrer den enkelte i at forbedre og udnytte sine muligheder. Det er én af

betingelserne for, at vi kan bevare et samfund uden de store sociale skel, og hvor alle har en fair chance.

Også Rådet for Socialt Udsatte har peget på, at det er nødvendigt at prioritere indsatsen for at få socialt udsatte ud af deres isolation og øge mulighederne for en eller anden form for tilknytning til arbejdsmarkedet. Rådet opererer med to hovedtyper af indsatser: for det første hjælpen til dem, der med den rette støtte med tiden vil kunne træde ind på arbejdsmarkedet på normale vilkår. Og for det andet muligheden for meningsfyldte aktiviteter i kanten af arbejdsmarkedet for dem, der i særlig grad mangler personlige ressourcer.

Det overordnede mål er at støtte de socialt udsatte grupper i at tage de nødvendige skridt hen mod en form for beskæftigelse. Samtidig må vi erkende, at for nogle af de allermest udsatte er vejen endda meget lang. Her må vi også fokusere på at styrke den enkeltes livskvalitet og personlige kompetencer. Det ene formål udelukker altså ikke det andet. Ofte kan en parallel indsats, hvor der både satses på beskæftigelse og andre tilbud, være den rette vej.

Målet er altså ikke alene at skabe bedre muligheder for selvforsørgelse. Lige så vigtigt er det at skabe bedre muligheder for at kunne indgå i et større fællesskab, der skaber struktur på hverdagen, udbygger det sociale netværk, giver mulighed for socialt samvær og fører til øget værdighed og selvrespekt hos den enkelte.

Handlingsprogrammet Det Fælles Ansvar II er udarbejdet i samarbejde mellem Socialministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Indenrigs- og Sundhedsministeriet samt Finansministeriet

Regeringen håber, at Folketingets partier vil være med til at støtte initiativerne.

Eva Kjer Hansen
Socialminister

August 2006

2. Det vil regeringen

Regeringen tror på, at også de allermest socialt udsatte mennesker har ressourcer og kompetencer, som – hvis de får mulighed for at blive udfoldet – vil være til gavn for både den enkelte selv og samfundet. Derfor er en fortsat indsats over for socialt udsatte grupper højt prioriteret af regeringen.

Regeringen vil bygge videre på fundamentet fra Det fælles ansvar fra marts 2002. Med det nye handlingsprogram for de svageste grupper – Det Fælles Ansvar II – vil regeringen i overensstemmelse med ønskerne fra blandt andre Rådet for Socialt Udsatte bidrage til at nedbryde barrierer, så også de allermest socialt udsatte gruppers muligheder for at udvikle og udnytte egne ressourcer og kompetencer forbedres. Det er også vigtigt som led i at lette vejen frem mod en eller anden form for tilknytning til arbejdsmarkedet for flest mulige – ingen må bare opgives.

Der er flere grunde til at sætte målrettet ind i forhold til, at flere får mulighed for beskæftigelse:

- Det er en af de vigtigste veje til social inddragelse i samfundet
- Det er et stærkt redskab til at skabe en aktiv og værdig tilværelse for den enkelte
- Samfundet har brug for de ressourcer, de udsatte grupper kan bidrage med i arbejdslivet

Rådet for Socialt Udsatte og organisationer, der på forskellig vis repræsenterer de socialt udsatte grupper, har peget på, at der er behov for, at:

- Den opsøgende, kontaktskabende og støttende indsats styrkes
- Der skabes flere indgange til arbejdsmarkedet
- Den kommunale sagsbehandling forbedres

Handlingsprogrammet sætter derfor ind på disse tre fronter.

Med handlingsprogrammet Det Fælles Ansvar II lægger regeringen sporene til en flerstrengt og målrettet indsats, der skal lette vejen og gøre det muligt for de mest udsatte grupper i samfundet at tage de nødvendige skridt hen mod en bedre og mere aktiv tilværelse, hvor den enkelte er en del af et fællesskab, og hvor en plads på arbejdsmarkedet indgår som mål for flest mulige.

3. Udfordringerne

De udsatte grupper er som nævnt sammensat af mange forskellige mennesker – med forskellige problemer og ressourcer. Men fælles for dem alle er, at de har brug for en særlig indsats for at komme videre. Mennesker på førtidspension har måske mest brug for støtte til dagliglivet, selv om der også er førtidspensionister, som har gavn af et job. Kontanthjælpsmodtagere og starthjælpsmodtagere kan have behov for hjælp i forskellig grad for at bide sig fast på arbejdsmarkedet.

Det er en stor udfordring både for den enkelte og for samfundet. Men det er en udfordring, som det er vigtigt at gøre noget ved!

I lighed med målgrupperne for “Det fælles ansvar”, marts 2002, er målgrupperne for det “Det Fælles Ansvar II” socialt udsatte grupper i bred forstand: hjemløse og de vanskeligst stillede sindslidende, prostituerede, stof- og alkoholmisbrugere m.fl. Handlingsprogrammet har desuden fokus på, at indsatsen skal ydes under hensyn til de særlige forhold, der kan gøre sig gældende for traumatiserede personer indenfor målgrupperne, herunder personer med en anden etnisk oprindelse end dansk.

Der er forskellige barrierer, der skal fjernes for at få flest mulige socialt udsatte mennesker tilbage eller ind på arbejdsmarkedet. Og det er forskelligt hvilke muligheder, der skal opdyrkes. Det er selvfølgelig forskelligt fra menneske til menneske, hvilke barrierer der er til stede, og også forskelligt på hvilket trin den enkelte befinder sig.

Vejen til en aktiv deltagelse i arbejdslivet er længere for nogle end for andre – for nogle er den endda meget lang. Der er derfor brug for atypiske løsninger til atypiske mennesker – også når det gælder om at forberede vejen frem mod beskæftigelse. Derfor skal indsatsen tilrettelægges bredt, og der skal gives hjælp til at nedbryde alle barrierer. Indsatsen kan også være parallel og kan fx bestå i, at en person, som er i ordinær eller støttet beskæftigelse, samtidig kan modtage et behandlingstilbud. For en del af gruppen af socialt udsatte er beskæftigelse løsningen på en svær social situation, da job giver et fast holdepunkt i tilværelsen. Mens andre har behov for en anden og mere sammensat indsats.

Selv meget små forbedringer i socialt udsatte menneskers dagligdag kan være en stor succes for den enkelte. For selv meget små ryk betyder, at nogle af barriererne er fjernet, så der er bedre mulighed for at nedbryde endnu en barriere og derved komme nærmere et mere tilfredsstillende liv.

Med Det Fælles Ansvar II sættes der ind på tre konkrete områder. Målet med indsatsen er at flytte den enkelte et eller flere skridt i den rigtige retning – uanset hvor på vejen han eller hun befinder sig, og hvor langt han eller hun er fra målet.

FØRSTE UDFORDRING

Den opsøgende, kontaktskabende og støttende indsats styrkes

For mange af de allermest udsatte borgere er den første udfordring at få skabt en kontakt til det omgivende samfund. Ensomhed og isolation er i sig selv barrierer for at skabe et godt liv. Og isolationen kan være svær at bryde – især for de udsatte borgere, der har svære, sammensatte problemer.

Socialt udsatte mennesker henvender sig sjældent selv til de sociale myndigheder. De skal opsøges, som regel på gadeplan, og derefter skal de motiveres til at modtage den nødvendige hjælp. Det kan tage lang tid, fordi mange har dårlige erfaringer med det sociale system og derfor har vanskeligt ved at opretholde kontakt til systemet. Mange isolerer sig og har ikke noget socialt netværk, og mange socialt udsatte mennesker har en dårlig helbredstilstand, usikker boligsituation m.v.

Nogle af de første skridt er derfor at bryde isolationen, fremme den personlige motivation til forandringer mv. Næste skridt vil være en nærmere vurdering af hvilken indsats – beskæftigelsesrettet såvel som social – der skal iværksættes. For nogen vil indsatsen i første omgang være koncentreret om at udbygge den enkeltes styrker, både personligt og socialt, og give et skub i retning af at opbygge sociale netværk, mens der for andre kan iværksættes et beskæftigelsesrettet tilbud parallelt med indsatsen for fx at forbedre den enkeltes sundhedstilstand.

Derfor sætter regeringen gang i en række initiativer, der skal styrke den opsøgende og kontaktskabende indsats, og den opfølgende indsats der kan støtte op om den enkeltes udvikling. Initiativerne lægger op til, at alle gode kræfter inddrages i arbejdet – også de frivillige organisationer og væresteder, der er tættest på udsatte grupper. De frivillige har ofte nemmere ved at få skabt en første, indledende kontakt med de allermest udsatte grupper end det offentlige system.

ANDEN UDFORDRING

Flere indgange til arbejdsmarkedet

Når kontakten er etableret, er der som nævnt behov for nærmere at vurdere hvilken indsats, der skal iværksættes for den enkelte. For så vidt angår den beskæftigelsesrettede indsats, kan der imidlertid stadig være stor forskel på, hvor målrettet indsatsen skal være, afhængig af om den udsatte borger har fået en mere socialt aktiv tilværelse, måske har fået et misbrug under kontrol eller løst et akut boligproblem o.l. I visse tilfælde er der brug for en langsom indslusning, andre gange skal der måske mindre til, fx uddannelse af kollegerne på den nye arbejdsplads, for at den socialt udsatte borger kan komme i gang på arbejdsmarkedet.

Det er dog ikke altid let at få samarbejdet til at fungere, når misbrugere, hjemløse, psykisk syge og andre udsatte borgere skal ind på arbejdsmarkedet. Der er derfor brug for opbakning til den enkelte udsatte, der ofte vil skulle ændre væsentligt på sit livsmønster og overvinde egne og andres fordomme for, at samarbejdet kan fungere. Og der kan være brug for støtte til arbejdspladsen og dens medarbejdere for at få skabt en fleksibel ramme for arbejdet med plads til den nye, anderledes kollega. Der er brug for at udvikle og udbrede redskaber, der kan lette vejen for virksomheder og medarbejdere, der ønsker at åbne dørene for socialt udsatte kolleger.

Derfor igangsætter regeringen en række direkte beskæftigelsesrettede initiativer, der skal støtte de udsatte grupper, så de kan komme i gang. Og derfor indeholder handlingsprogrammet hjælp og støtte til arbejdsgivere, der vælger at give den atypiske arbejdskraft en chance.

Fra 1. januar 2007 etableres jobcentre, så borgerne og virksomhederne får én indgang til arbejdsmarkedet. Jobcenteret skal herefter koordinere indsatsen, så både beskæftigelsesrettede tilbud og nødvendige behandlingstilbud o.l. går hånd i hånd.

TREDJE UDFORDRING

Bedre kommunal sagsbehandling

Uanset hvor og med hvilket fokus indsatsen skal sættes ind, har de kommunale myndigheder en vigtig rolle at spille, og det stiller store krav til sagsbehandlerne. Både når det gælder om at nå de udsatte grupper, og når det gælder om at tilpasse indsatsen til den enkeltes behov. Ofte vil de bedste resultater kunne nås, hvis de kommunale myndigheder samarbejder med lokale arbejdspladser og de frivillige organisationer på området. Men ansvaret for indsatsen er forankret hos kommunen. Og med ansvaret følger krav til, at de kommunale systemer er gearet til at hjælpe, også når problemerne er store og sammensatte.

Selv de bedste tilbud virker kun, hvis de når frem til brugerne. Og netop i forhold til de mest udsatte grupper kan dette udgøre en udfordring i sig selv, fx fordi de mest udsatte grupper ikke kender til deres rettigheder, eller er tøvende overfor at henvende sig til de offentlige systemer. En vellykket indsats forudsætter, at sagsbehandlerne møder de udsatte grupper dér, hvor de er. Og det stiller særlige krav til kompetencerne hos de kommunale medarbejdere, der skal håndtere de, ofte komplekse, problemstillinger, de udsatte grupper har. Også her kan samarbejdet med de frivillige organisationer være med til at lette vejen.

Derfor igangsætter regeringen projekter, der skal flytte sagsbehandlingen tættere på de borgere, det handler om. Derfor iværksættes en række aktiviteter, der skal styrke og forbedre de kommunale systemer, så de bliver bedre rustet til at skabe og fastholde kontakten til den enkelte udsatte person, og til at håndtere de særlige behov hos de allermest udsatte grupper. Og derfor lægges der op til et endnu tættere samarbejde mellem de kommunale myndigheder og de frivillige organisationer på udsatteområdet.

4. De 12 nye initiativer

De konkrete initiativer modsvarer de nævnte udfordringer i afsnit 3. De nye initiativer er:

- *Den opsøgende, kontaktskabende og støttende indsats styrkes*
Socialt udsatte grupper har brug for målrettet hjælp til dels at bryde ud af deres isolation og dels at få opbygget personlige, faglige og sociale kompetencer. Derfor er der fokus på den opsøgende og kontaktskabende indsats, og den opfølgende indsats der kan støtte op om den enkeltes udvikling.
- *Flere indgange til arbejdsmarkedet*
Virksomheder kan have brug for en særlig hjælp, når de skal skabe plads til socialt udsatte grupper på arbejdspladsen. Også de medarbejdere, der står over for en kollega med fx et alvorligt alkoholmisbrug e.l., kan have brug for råd og vejledning. Derfor er der fokus på at skabe de bedst mulige rammer for mødet mellem arbejdspladsen og den enkelte.
- *Den kommunale sagsbehandling forbedres*
Den offentlige indsats bør blive mere målrettet den enkeltes behov og gives tæt på borgerne, så flere socialt udsatte mennesker får lige netop dét tilbud og dén hjælp, der får dem nærmere til arbejdsmarkedet. Derfor er der fokus på, at den kommunale sagsbehandling forbedres.

Oversigt over de 12 initiativer

Den opsøgende, kontaktskabende og støttende indsats styrkes	Flere aktivitetstilbud på væresteder Flere døgnåbne væresteder Idéudvikling og afprøvning af nye initiativer skal fremmes
Flere indgange til arbejdsmarkedet	Etablering af virksomhedscentre for mennesker på kanten af arbejdsmarkedet Oprettelse af partnerskaber mellem lokale interessenter og kommunen Medarbejdere rustes til at arbejde sammen med socialt udsatte kolleger Særlige efteruddannelsesforløb for socialt udsatte grupper

Den kommunale sagsbehandling forbedres

Etablering af særlige uddannelsesprogrammer for sagsbehandlere

Oprettelse af udsatte-teams i kommunerne

Etablering af satellit-kontorer i socialt belastede områder

Fastsættelse af lokale målsætninger i kommunerne

Flere alternative plejehjemspladser

Tre initiativer rettet mod den opsøgende, kontaktskabende og støttende indsats

Målet med de konkrete initiativer er, at socialt udsatte mennesker (gen)erhverver deres personlige, sociale og faglige kompetencer, opbygger et socialt netværk, får struktur på dagligdagen, modtager forskellige tilbud om behandling o.l., deltager i sundheds- og motionsaktiviteter mv. Initiativerne skal skabe grundlaget for, at den enkelte udsatte borger måske på længere sigt kan indgå i en opfølgende aktiveringsindsats, der eventuelt kan føre til en egentlig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Tre initiativer er målrettet den opsøgende og kontaktskabende indsats, og den opfølgende indsats, der kan støtte op om den enkeltes udvikling. Initiativerne omfatter aktivitetstilbud med base på væresteder, døgnåbne væresteder samt støtte til idéudvikling og afprøvning af nye konkrete løsninger for de mest udsatte grupper (atypiske løsninger til atypiske mennesker).

INITIATIV 1

Flere aktivitetstilbud på væresteder

Værestederne styrkes, så de bl.a. kan etablere aktivitetstilbud, herunder sociale, beskæftigelsesrettede og sundhedsfremmende initiativer samt idrætsaktiviteter o.l.

Borgere, der bruger landets væresteder, er oftest en meget udsat gruppe. Ofte er der store problemer med misbrug, sindslidelse, en kaotisk boligsituation, ensomhed og dårlige sociale relationer. Borgerne er tit opgivet af systemet og har derfor svært ved at benytte muligheden for hjælp og støtte. Derfor er tilbuddene på værestederne afgørende for, om borgerne får et indhold i livet, føler sig anerkendt og imødekommet.

Mål

Målet er, at den enkelte borger via værestederne med udgangspunkt i egne ressourcer opbygger sociale og faglige kompetencer, så han eller hun får et bedre fundament i hverdagen. Endvidere skal der være mulighed for at samarbejde om forskellige former for arbejds- træning og -prøvning.

Der skal skabes mulighed for:

- Samarbejde mellem væresteder, frivillige organisationer, kommuner m.fl. om forskellige aktivitetstilbud, der sigter på at fremme trygheden, livslysten og modet blandt borgerne til på sigt at indgå i en arbejdsprøvning eller fungere som frivillig. Aktivitetstilbuddene skal opbygge personlige, faglige og sociale kompetencer hos socialt udsatte mennesker.
- Etablering af arbejdsfællesskaber i form af fx iværksætter, der benytter den initiativkraft og evne til nytænkning, som også de udsatte grupper er i besiddelse af.
- Opkvalificering af personalet på værestederne, så der skabes muligheder for at gennemføre de nævnte aktiviteter, herunder sportsaktiviteter og sundhedsfremmende tilbud.

Antal brugere omfattet af initiativet

Med initiativet forventes indsatsen at blive styrket på ca. 34 væresteder eller på knap 1/4 af de eksisterende væresteder. Initiativet vil kunne betyde en målrettet og styrket støtte til mellem 1.000 og 1.600 brugere af værestederne.

Initiativet bygger på gode erfaringer

Inspirationen til initiativet er bl.a. hentet fra Fountain House-konceptet, der er målrettet mennesker med sindslidelser. Fountain House fungerer som en klub, hvor medlemmerne kan komme og finde tryghed blandt ligesindede med henblik på gradvist at kunne fungere i forskellige arbejdssituationer. Sigtet er, at medlemmerne med tiden – og eventuelt via overgangsarbejde – kan få en varig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Vejen frem mod dette er, at medlemmerne efter en periode med arbejde i huset efter frit valg, kursusforløb o.l. får tilbudt arbejdsprøvning/praktik i en virksomhed, i form af et såkaldt overgangsarbejde. Ansættelsen indebærer bl.a. en mentorordning, hvor Fountain House garanterer vikardækning ved sygdom/udeblivelse, så det ingen omkostninger har for virksomheden. Et medlem har ret til overgangsarbejde og bestemmer selv, hvornår det skal etableres. Fountain House sørger for at etablere kontakten mellem det enkelte medlem og virksomheden.

Fountain House har gode erfaringer med at hjælpe sindslidende til en bedre og mere aktiv tilværelse. Med initiativet overføres ideerne bag Fountain-House modellen til andre socialt udsatte grupper end sindslidende.

En anden inspirationskilde til initiativet er Dansk Væresteds Idræt (DVI), stiftet i maj 2006. Formålet med DVI er at få idrætten gjort tilgængelig for brugerne og på den måde forsøge at få borgerne ind i etablerede idrætsmæssige sammenhænge. De aktiviteter, som tidligere har været gennemført omkring idræt, har haft stor tilslutning (fx Tour de Udsat) og viser, at udsatte borgere kan få glæde og overskud til at håndtere dagligdagen, samtidig med at de optræner deres evner til at fungere i en ny ramme, og nogle vil blive aktivt jobsøgende.

Det er i flere sammenhænge påvist, at fysisk træning forebygger og med fordel kan indgå i behandling af mange lidelser. Bevægelse og træning giver også en følelse af alment velvære og godt humør, styrker bevægeapparatet, fører til højere grad af selvhjulpenhed og selvværd samt styrker det sociale netværk.

INITIATIV 2

Flere døgnåbne væresteder

Der bør være mulighed for at udvide åbningstiderne i eksisterende væresteder og varmestuer, så flere har døgnåbent.

For socialt udsatte grupper er det væsentligt, at de nødvendige tilbud, herunder væresteder, er der, når der er behov for dem. De traditionelle væresteder har typisk kun åbent i dagtimerne, mens målgrupperne også kan have behov for et sted at være om aftenen og om natten.

Mål

Målet er, at brugerne af væresteder med en udvidet åbningstid oplever en stadig større grad af stabilitet og sikkerhed i deres tilværelse og på længere sigt i højere grad end i dag rent faktisk får gavn af andre sociale tilbud, behandlingsmæssige tilbud, sundhedstilbud mv.

Antal brugere omfattet af initiativet

Åbningstiderne på mellem 8 og 10 værksteder vil kunne udvides til også at omfatte nattetimerne. Initiativet vil kunne give yderligere mellem 100 og 150 brugere mulighed for at anvende tilbuddene.

INITIATIV 3

Idéudvikling og afprøvning af nye initiativer skal fremmes

Der bør skabes mulighed for hurtigt at støtte initiativer, herunder initiativer, der går på tværs af traditionelle faggrænser og sektorer, hvis der viser sig behov for mere atypiske løsninger end oprindeligt antaget.

Mål

Målet er at fremme kreativiteten og nytænkningen hos de kommunale sagsbehandlere, så de ikke føler sig begrænsede af indholdet i eksisterende "værktøjskasser".

Der kan være tale om helt nye initiativer, men oftest vil der være tale om yderligere støtte til allerede igangsatte initiativer/projekter. Med henblik på, at deltagerne i projekterne skal få et optimalt udbytte af deltagelsen, skal der skabes mulighed for:

- At handle umiddelbart, fx fordi projektets erfaringer viser, at der er behov for et yderligere aspekt i projektet.
- At gå ind med en mere individuel målrettet hjælp til nogle af deltagerne, hvis det viser sig at være det mest hensigtsmæssige for projektets forløb.
- At der foretages en yderligere idéudvikling i projektets forskellige elementer, hvis der viser sig behov for det.
- At gå ind med en mindre merfinansiering, hvis aspekter af indholdet i projektet, en uventet udvikling i deltagergruppens kompetencer under projektførelsen el-

ler andre helt uforudsete ting ved projektets beskrivelse viser, at der er behov for, at projektet bliver justeret. Det skal ske hurtigt, så energien i projektforløbet bevares.

Antal brugere omfattet af initiativet

Antallet af brugere vil afhænge af det enkelte projekt, der modtager støtte.

Fire initiativer rettet mod at skabe flere indgange til arbejdsmarkedet

Målet med initiativerne er dels at (videre)udvikle socialt udsatte menneskers personlige og faglige kompetencer, så de (gen)erhverver en evne til at være tilknyttet arbejdsmarkedet, dels at udvikle og udbrede redskaber, der kan lette vejen for virksomheder og medarbejdere, der ønsker at åbne dørene for socialt udsatte mennesker. Initiativerne er tidligere præsenteret i strategien "*Nye veje til arbejde*", marts 2006, der retter sig mod mennesker med en sindslidelse og andre udsatte grupper.

Fire initiativer er rettet mod at skabe flere indgange til arbejdsmarkedet. Initiativerne omfatter projekter med faglig kompetenceudvikling/arbejdsprøvning, herunder etablering af virksomhedscentre og nyt partnerskab mellem kommuner og lokale interessenter, støtte og vejledning til kolleger til socialt udsatte mennesker og efteruddannelsesprojekt for socialt udsatte grupper.

INITIATIV 4

Etablering af virksomhedscentre for mennesker på kanten af arbejdsmarkedet

Den mest direkte vej ud af offentlig forsørgelse er via en rigtig arbejdsplads. Virksomhedscentre etableret på en rigtig arbejdsplads er en banebryder for personer på kanten af arbejdsmarkedet. Der er tale om tilbud, der både opbygger sociale kompetencer og har et jobrettet perspektiv – direkte til en "rigtig" virksomhed.

Mål

Målet er at bane vejen for, at mennesker på kanten af arbejdsmarkedet kan komme i beskæftigelse i lokale virksomheder.

Centrene, der oprettes og drives af de lokale virksomheder efter aftale med kommunen/jobcentret, formidler tilbud, der både opbygger sociale kompetencer og har et jobrettet perspektiv. Virksomhederne betaler ikke løn til medarbejderne i centrene – medarbejderne forbliver på kontanthjælp eller anden offentlig forsørgelse. De lokale beskæftigelsesråd inddrages i etableringen af virksomhedscentre bl.a. med henblik på at sikre, at der ikke sker konkurrenceforvriddning. En mulighed er at tilknytte en mentorordning til virksomhedscentret, ligesom der kan være indarbejdet et sammenhængende efteruddannelsesprogram for den enkelte deltager i projektet. Indsatsen, herunder behandling, for de borgere, der er meget langt fra at kunne klare sig på arbejdsmarkedets almindelige vilkår, og træning med sigte på, at borgeren kan komme i beskæftigelse, vil ofte være tværfaglig og inddrage elementer fra bl.a. sundhedssektoren, socialektoren og arbejdsmarkedssektoren.

Antal brugere omfattet af initiativet

Der er indledt et pilotprojekt med henblik på at afprøve modeller i 5-8 kommuner og på 8-12 virksomheder. Efter afslutningen af pilotprojektet i slutningen af 2007 udvides projektet til et større antal centre og kommuner i hele landet. Der sigtes mod at oprette 500 – 1.000 pladser i hele landet. Antal brugere vil afhænge af, hvor længe de enkelte forløb varer.

Initiativet bygger på gode erfaringer

Der findes allerede gode erfaringer fra lignende forsøg, fx fra virksomheden Bombardier i Randers.

Indsatsen, herunder behandling, for de borgere, der er meget langt fra at kunne klare sig på arbejdsmarkedets almindelige vilkår, er afprøvet på Klinikken LIVET Aps og RTC-Mobil Aps, og en undersøgelse viser, at over 60 pct. af tilbuddenes brugere, som mere eller mindre var opgivet af alle andre, kom tilbage til arbejdsmarkedet gennem den tværfaglige indsats. Metoden retter sig bl.a. mod traumatiserede flygtninge.

Fakta om virksomhedscentre

Et virksomhedscenter oprettes på almindelige offentlige og private virksomheder og skal integreres i opgaveløsningen på helt normale arbejdspladser. Der kan være tale om en privat produktionsvirksomhed, privat servicevirksomhed, offentlige virksomheder, en skole, et sygehus mv. Som udgangspunkt tænkes der primært på større private eller offentlige virksomheder, hvor der findes en bred vifte af praktiske opgaver, som kan løses af deltagerne.

Centret skal have en virkelig og direkte tilknytning til virksomheden, så den kultur og de normer, der er på virksomheden, også bliver en del af virksomhedscentret.

Centret består af en gruppe ledige for eksempel 4-12 personer, og der er tilknyttet en eller flere støttepersoner.

Centret oprettes af virksomheden efter aftale med kommunen. Det er virksomheden, der har ansvaret for centrets daglige drift.

Kommunen finansierer centret, herunder lønudgifterne til lederen af virksomhedscentret/støtteperson og øvrige driftsudgifter. Det er også kommunen, som henviser kontanthjælpsmodtagere m.fl. til centret. Kommunen er forpligtet til at have et "støtteberedskab" til virksomheden og til de personer, der bliver henvist til centret. Med initiativet afsættes midler til, at kommunerne kan afholde udgifterne forbundet med centret.

INITIATIV 5

Oprettelse af partnerskaber mellem lokale interessenter og kommunen

Der skabes rammer for forsøg med oprettelse af partnerskaber, der skal inddrage alle de relevante aktører – for eksempel kommunen, jobcenteret, lokale virksomheder og lokale organisationer – så der kan ske en samlet og koordineret indsats for at få socialt udsatte grupper i arbejde.

En vellykket beskæftigelsesindsats for udsatte grupper vil ofte forudsætte et tæt og velfungerende samarbejde mellem forskellige aktører på arbejdsmarkedet, i den frivillige verden og i det offentlige system. Det kan være vanskeligt at etablere et godt samarbejde indenfor rammerne af de traditionelle systemer, hvilket igen kan betyde, at det bliver vanskeligt at etablere velfungerende beskæftigelsestilbud til de udsatte grupper.

Mål

Målet er at afprøve, om et partnerskab mellem lokale interessenter og kommunen kan forbedre indsatsen for at få socialt udsatte grupper i arbejde.

Der skal ikke udvikles nye redskaber i forbindelse med partnerskabsinitiativet – målet er at skabe bedre betingelser for at anvende de redskaber, som allerede eksisterer.

Når socialt udsatte grupper ikke kan leve op til kravene på arbejdsmarkedet, kan kommunen tilbyde dem de særlige støtteordninger, der findes i partnerskabet. Det kan fx være i form af en mentorordning, vikarordning, særlig personlig støtteordning, iværksætterordning mv.

Antal brugere omfattet af initiativet

Projektet etableres som et forsøg i 1 til 2 kommuner og vil formodentligt kunne hjælpe 200 til 300 mennesker på vej mod beskæftigelse.

INITIATIV 6

Medarbejdere rustes til at arbejde sammen med socialt udsatte kolleger

Blandt andet i forbindelse med initiativet om nyt partnerskab udformes og udbydes kurser, der skal gøre medarbejdere bedre rustet til at arbejde sammen med socialt udsatte og tackle de forskellige situationer, som kan opstå, når en ny medarbejder på arbejdspladsen har særlige sociale problemer.

En vellykket beskæftigelsesindsats for socialt udsatte grupper stiller ikke kun krav til den enkelte nye medarbejder. Der er også brug for, at kolleger på arbejdspladsen støtter projektet. I den forbindelse vil der ofte være behov for, at medarbejderne får indsigt i, hvordan de skal tackle eventuelle særlige udfordringer, der kan opstå i samarbejdet. Kendskab til og bedre forståelse for socialt udsatte mennesker fremmer accepten og anerkendelsen af dem.

Mål

Målet er at forbedre mulighederne for, at aktiverings- eller beskæftigelsesforløb for socialt udsatte mennesker lykkes bl.a. i kraft af, at medarbejderne på arbejdspladsen får et kendskab til de særlige forhold, der gør sig gældende for deres nye kollega, og dermed får bedre mulighed for at yde den støtte, der er brug for.

Antal brugere omfattet af initiativet

Initiativet giver mulighed for, at projektet etableres i de 98 nye kommuner. Antallet af berørte brugere afhænger af arbejdsstedernes interesse for projektet.

Initiativet bygger på gode erfaringer

Der findes flere gode eksempler på, at Revalideringscentre rundt i landet har iværksat undervisnings- og coach-teams, som kan tilkaldes af virksomheder. Et eksempel er Reva-Institutionen Nørreremark.

Grundfos har prioriteret at undervise medarbejderne i, hvordan det er at være kollega til sindslidende og har løbende coachfunktion, som kan sættes ind, hvis der pludselig opstår problemer. Grundfos følger bl.a. op på sygdomsforløb, så der kan sættes hurtigt ind.

INITIATIV 7

Særlige uddannelsesforløb for socialt udsatte grupper

Der etableres et efteruddannelsesprojekt, hvorefter socialt udsatte mennesker med en uddannelse indenfor et bestemt fagområde kan komme igennem et særligt efteruddannelsesforløb, som i sidste ende skal sikre, at de kan få et arbejde inden for deres fagområde.

En del mennesker med sindslidelser og stof- og alkoholmisbrugere m.fl. har gennemført en lang eller mellemlang uddannelse, inden deres sociale eller psykiske problemer slog dem ud af kurs. Men ofte vil misbruget eller sindslidelsen have betydet, at disse færdigheder ikke er holdt ved lige og derfor ikke kan bruges, når den enkelte bliver klar til at arbejde igen. De kan have brug for særlig støtte, både til at styrke deres faglige kvalifikationer og til at ruste sig personligt til at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Der er derfor brug for mere målrettede og bedre uddannelsesmuligheder for socialt udsatte grupper.

Mål

Målet er, at socialt udsatte mennesker får genopfrisket deres faglige kompetencer inden for deres tidligere uddannelse/erhverv, så mulighederne for aktiverings- eller beskæftigelsesforløb fremmes mest muligt.

Efteruddannelsesforløbet skal være tilrettelagt, så det passer til de forskellige socialt udsatte grupper. Gennem uddannelsesforløbet skal den enkelte deltager lære at passe bedre på sig selv, bl.a. sundhedsmæssigt, og dermed blive bedre rustet til et liv på arbejdsmarkedet. Der skal desuden være et konkret job inden for det fagområde, som uddannelsen leder frem mod (jobgaranti). Målgruppen rekrutteres ved, at de svarer på en jobannonce og derefter melder sig til uddannelsen. Værestederne kan her være med til at henlede brugernes opmærksomhed på egnede annoncer.

Antal brugere omfattet af initiativet

Det forventes, at mellem 50 og 100 socialt udsatte om året kan gennemføre et uddannelsesforløb.

Initiativet bygger på gode erfaringer

Modellen er praktiseret i nogle år i forskellige amter. Det drejer sig om projektet "Medarbejder med brugererfaring" (MB-projektet), der startede i Uddannelsesafdelingen, Psykiatrien i Århus Amt, for ca. 5 år siden.

Fem initiativer rettet mod den kommunale sagsbehandling

Målet med initiativerne er at bidrage til, at den kommunale indsats bliver bedre kvalificeret til at kunne yde den rigtige hjælp på den rigtige tid til socialt udsatte borgere. Initiativerne vil medføre, at kommunernes tilbud og anden støtte til socialt udsatte borgere gives dér, hvor borgerne er, at der ved sagsbehandlingen tages højde for alle problemstillinger og at der sættes ind med indsatser over for alle problemstillingerne på én gang. Initiativerne bidrager bl.a. til at sikre, at hjælpen ydes på det rette tidspunkt, nemlig når borgeren selv er klar til at komme i gang igen.

Fem initiativer er målrettet den kommunale sagsbehandling mv. Initiativerne omfatter efteruddannelse af sagsbehandlere, sagsbehandling tæt på borgerne, fastsættelse af lokale målsætninger for indsatsen overfor socialt udsatte i kommunerne. Endelig foreslås det at oprette flere alternative plejehjemspladser.

INITIATIV 8

Etablering af særlige uddannelsesprogrammer for sagsbehandlere

Der etableres et særligt uddannelsesprogram rettet mod både de opsøgende socialarbejdere og sagsbehandlerne i forvaltningerne.

De problemer, som grupperne af socialt udsatte kæmper med, er ofte meget sammensatte, og det kan være svært for den enkelte sagsbehandler i kommunen at favne så bredt, som sagsbehandling i forbindelse med disse borgere kræver. Resultatet bliver alt for ofte, at den enkelte ikke kommer ind i et stabilt forløb mod en bedre og tryggere tilværelse, at han eller hun mister tilliden til systemet, mv.

Der er i dag mange muligheder for at hjælpe socialt udsatte grupper. Men hvis sagsbehandlerne ikke har det nødvendige kendskab til gruppernes behov, kan det være vanskeligt at tilbyde de rigtige individuelle tilbud.

Mål

Målet er, at de socialarbejdere og sagsbehandlere, der gennemgår efteruddannelsen, skal opleve et kompetenceløft, som kan anvendes aktivt i forhold til grupperne af socialt udsatte. Borgerne skal ligeledes opleve, at sagsbehandlerne er blevet dygtigere, så mødet mellem den udsatte borger og systemet reelt giver muligheder for en forbedring af den udsatte borgers situation.

Ved at tilbyde de kommunale sagsbehandlere, som arbejder med gruppen af socialt udsatte, uddannelse, herunder at udvikle kompetencer til at yde en målrettet, helhedsorienteret og opsøgende indsats over for socialt udsatte grupper, kan barrierer nedbrydes. Gennem uddannelse får sagsbehandlerne også øget viden om handlemulighederne, en viden, der bl.a. kan omsættes til konkrete redskaber i forhold til at få flere socialt udsatte mennesker ind på arbejdsmarkedet.

Antal brugere omfattet af initiativet

I uddannelsesprojektet er der plads til ca. 500 sagsbehandlere på landsplan.

INITIATIV 9

Oprettelse af udsatte-teams i kommunerne

Der iværksættes forsøgsprojekter med etablering af særlige tværfaglige teams af kommunale socialarbejdere.

Socialt udsatte grupper har helt på lige fod med den øvrige befolkning behov for at få hjælp gennem det offentliges sociale, sundhedsmæssige og beskæftigelsesmæssige tilbud. Desuden har de brug for en særlig støtte i forhold til ofte tunge og sammensatte problemer.

Mål

Målet er, at der hurtigt kan handles, når en borger føler sig parat og motiveret for at komme videre i sit liv, hvad enten det handler om tacklingen af et misbrug, helbredsmæssige problemer eller en vej mod beskæftigelse.

De særlige tværfaglige teams af kommunale socialarbejdere skal:

- Have specielle kompetencer til at håndtere de allermest udsattes – ofte sammensatte – problemer,
- Kunne tage ud til de udsatte, der hvor de er, fx på væresteder o.l.
- I videst muligt omfang have kompetence til at træffe beslutninger om indsatsen over for den enkelte borger.

Deltagerne i de etablerede udsatte-teams skal i fornødent omfang gennemgå en relevant efteruddannelse.

Projekterne skal ske i et samarbejde mellem kommuner og væresteder m.fl. Værestederne skal kunne fungere som bindeled mellem dets brugere og de særlige udsatte-teams, og indsatsen overfor de mest udsatte skal planlægges i et tæt samarbejde mellem værestedet og kommunen.

I forbindelse med oprettelse af sådanne udsatte-teams, som det allerede er sket i Århus, København og Odense, kan der også være behov for et opsøgende arbejde fx i form af gadeplansmedarbejdere.

Antal brugere omfattet af initiativet

Der oprettes 10 udsatte-teams på landsplan. Hvert team forventes at have kapacitet til at have kontakt til mellem 50 og 100 brugere, det vil sige mellem 500 og 1.000 på landsplan.

INITIATIV 10

Etablering af satellit-kontorer i socialt belastede områder

Der skal skabes nem adgang til at søge hjælp og støtte fra det offentlige ved at placere "satellit-kontorer" i fx ghettoområder, hvor der bor mange med svære sociale problemer.

For socialt udsatte grupper kan det i sig selv være en barriere for at søge hjælp, at man skal rette henvendelse til socialforvaltningen.

En kaotisk livssituation efterlader ikke mange ressourcer til selv at søge hen imod en mere stabil hverdag, hvor den enkelte kan bruge og få gavn af de sociale- og beskæftigelsesrettede tilbud, der eksisterer i dag.

Mål

Målet er at gøre adgangen til det sociale system så nem som muligt for socialt udsatte mennesker, så der er større sandsynlighed for, at de selv søger om den hjælp og støtte, som de har behov for.

Nem adgang til sagsbehandlere er helt afgørende, når borgerne kommer i en situation, hvor de har brug for hjælp fra de sociale myndigheder. Når der placeres satellit-kontorer i nærheden af, hvor socialt udsatte bor, skabes en organisation, som fremmer en mere uformel kontakt til det offentlige. Det bliver på den måde lettere for de udsatte grupper at få kendskab til og glæde af de tilbud, det offentlige system har at byde på.

Satellit-kontoret skal fungere som en mere uformel indgang til det offentlige system, hvor det blandt andet er muligt at møde op i åbningstiden uden forudgående aftale. Indsatsen vil yderligere kunne forstærkes ved at sikre, at sundhedscentre og forebyggelsescentre også rummer tilbud til de socialt udsatte grupper.

Antal brugere omfattet af initiativet

Der kan etableres tilbud til socialt udsatte i 26 af de mest belastede boligområder. Hvert tilbud vil have kapacitet til ca. 50 mennesker. Det vil sige mellem 1.000 og 1.300 brugere på landsplan.

Initiativet bygger på gode erfaringer

Erfaringer fra bl.a. projekt Retssikkerhed for de svagest stillede viste, at socialt udsatte mennesker har en større chance for at få relevante tilbud, hvis systemet

møder personerne dér, hvor de befinder sig. De samme erfaringer er der i “Projekt Udenfor”s tidligere projekt “Sygepleje på hjul”. Også tandlægeordningen i Hjemløsehuset (“Bisserne”) medfører, at flere hjemløse får ordnet deres tænder.

Initiativ 11

Fastsættelse af lokale målsætninger i kommunerne

Kommunalbestyrelserne forpligtes til at vedtage lokale målsætninger, som beskriver den kommunale indsats på området for socialt udsatte grupper og de ønskede effekter af indsatsen.

Med kommunalreformen står kommunerne med det fulde ansvar for grupperne af socialt udsatte og dermed også med en helt central rolle i at gennemføre de konkrete initiativer i Det Fælles Ansvar II. Bl.a. derfor er det væsentligt, at de lokale målsætninger for indsatsen på området meldes klart ud.

Mål

Målet med initiativet er at synliggøre kommunernes målsætninger på området for socialt udsatte grupper og rette blikket mod resultaterne af den kommunale indsats over for målgrupperne samt skabe et lokalt grundlag for bedre dokumentation på området.

Med de lokale målsætninger menes formulerede og offentliggjorte kommunale mål for indsatsen på området for socialt udsatte, og det er alene kommunalbestyrelsen, som beslutter form og indhold i de lokale målsætninger. Målsætningerne skal medvirke til at skabe synlighed og sammenhæng for borgerne. De lokale målsætninger er altså et udtryk for den politisk besluttede indsats, og målsætningerne er som sådan et udtryk for den enkelte kommunalbestyrelses bud på, hvordan området bedst varetages.

I sammenhæng med, at kommunalbestyrelserne forpligtes til at fastsætte lokale målsætninger for indsatsen udvikles værktøjer, som kommunerne kan bruge i forbindelse med udviklingen af indikatorer til brug for lokal ledelsesinformation.

INITIATIV 12

Flere alternative plejehjemspladser

Der afsættes midler til etablering af et antal nye alternative plejehjemspladser til personer med et kronisk pleje- og omsorgsbehov og med en afvigende adfærd, som vanskeligt kan rummes andre steder.

I Det fælles ansvar fra marts 2002 var et af målene at etablere 75 alternative plejehjemspladser. Ved udmøntningen af Pulje til socialt udsatte grupper i 2003 blev der givet tilskud til etablering af i alt 83 alternative plejehjemspladser. I en undersøgelse, som Socialministeriet har gennemført, vurderer amterne imidlertid, at der er behov for et yderligere antal alternative plejehjemspladser.

Mål

Målet er at yde ældre socialt udsatte mennesker den omsorg og pleje, som de har behov for, og som de almindelige plejehjem og ældreboliger ikke kan tilbyde.

Det drejer sig om personer med:

- Et svækket fysisk helbred, herunder fysiske sygdomme og/eller psykiske funktionsskader, som demens og hjerneskade som følge af længerevarende massivt misbrug og evt. hårdt liv på gaden.
- En socialt afvigende adfærd som følge af misbrug og levevis.

Antal brugere omfattet af initiativet

Hvis der etableres ca. 20 nye alternative plejehjemspladser, svarer det til en kapacitetsudvidelse på ca. 20 pct. Pladserne bliver bolig for ca. 20 mennesker, og varigheden af det enkelte ophold vil være afgørende for hvor mange mennesker, der vil kunne benytte tilbuddet.

5. Samlet mål for indsatsen

Handlingsprogrammet skal medføre konkrete, målbare forbedringer for de udsatte grupper. For at sikre dette er der fastsat håndfaste mål for de enkelte indsatsområder. Der vil systematisk blive fulgt op på resultaterne af indsatsen og løbende skaffet dokumentation for, at initiativerne er på rette kurs.

Der skal kort sagt sættes fokus på effekten af de igangsatte initiativer. Det er nemlig en forudsætning for, at de socialt udsatte grupper får den bedst mulige hjælp – og en forudsætning for, at skatteborgerne og samfundet får mest muligt ud af de midler, der bruges på indsatsen. Derfor etableres der i forbindelse med Det Fælles Ansvar II en dokumentations- og effektstrategi, hvor resultaterne er i fokus.

Nedenfor gives et foreløbigt bud på, hvor mange brugere der vil kunne få glæde af de enkelte initiativer. Initiativernes potentiale bestemmes dels af antallet af mulige brugere og succeskriterierne for de enkelte projekter, dels af om kommuner m.fl. ønsker at iværksætte projekterne.

Gennemførelse af alle initiativerne forudsætter, at der afsættes ca. 620 mio. kr. Dette vil regeringen søge om opbakning til i forbindelse med udmøntning af satspuljen.

De 12 initiativer	Antal brugere, der forventes berørt af initiativet
1. Flere aktivitetstilbud på væresteder	Med initiativet styrkes indsatsen på ca. 34 væresteder eller knap 1/4 af de eksisterende væresteder. Initiativet forventes at nå mellem 1.000 og 1.600 brugere af værestederne.
2. Flere døgnåbne væresteder	Åbningstiderne på mellem 8 og 10 væresteder vil kunne udvides til også at omfatte nattetimerne. Initiativet vil kunne give yderligere 100 og 150 brugere mulighed for at anvende tilbuddene.
3. Idéudvikling og afprøvning af nye initiativer skal fremmes	Antallet af brugere vil afhænge af det enkelte projekt, der modtager støtte.
4. Etablering af virksomhedscentre for mennesker på kanten af arbejdsmarkedet	Der er indledt et pilotprojekt med henblik på at afprøve modeller i 5-8 kommuner og 8-12 virksomheder. Efter afslutningen af pilotprojektet ultimo 2007 udvides projektet til et større antal centre og kommuner i hele landet. Der sigtes mod at oprette 500 – 1.000 pladser i hele landet. Antal brugere vil følgelig afhænge af varigheden af forløbene.

5. Oprettelse af partnerskaber mellem lokale interessenter og kommunen	Projektet etableres som et forsøg i 1 til 2 kommuner og skønnes at ville have kapacitet til at omfatte 200 til 300 mennesker på vej mod beskæftigelse.
6. Medarbejdere rustes til at arbejde sammen med udsatte kolleger	Projektet søges etableret i de 98 nye kommuner.
7. Særlige uddannelsesforløb for socialt udsatte grupper	Det forventes, at mellem 50 og 100 kan gennemføre et uddannelsesforløb om året.
8. Etablering af særlige uddannelsesprogrammer for sagsbehandlere	I uddannelsesprojektet er der plads til ca. 500 sagsbehandlere på landsplan.
9. Oprettelse af udsatteteams i kommunerne	På landsplan etableres der 10 udsatteteams. Hvert team forventes at have kontakt til mellem 50 og 100 brugere eller mellem 500 og 1.000 på landsplan.
10. Etablering af satellit-kontorer i socialt belastede områder	Der etableres tilbud til socialt udsatte i 26 af de mest belastede boligområder i Danmark. Hvert tilbud vil have kapacitet til ca. 50 brugere, altså mellem 1.000 og 1.300 på landsplan.
11. Fastsættelse af lokale målsætninger i kommunerne	-
12. Flere alternative plejehjemspladser	Der etableres ca. 20 nye alternative plejehjemspladser, hvilket svarer til en kapacitetsudvidelse på ca. 20 pct. Varigheden i det enkelte ophold bestemmer, hvor mange mennesker der vil kunne benytte tilbuddet.

Det er også vigtigt, at der samles op på erfaringerne fra handlingsprogrammets mange initiativer – både de gode og de mindre gode. Dokumentationen fra de enkelte projekter skal resultere i en egentlig formidlings- og læringsproces, både på lokalt og nationalt plan. Derfor indgår løbende opfølgning, erfarings- og vidensudveksling mellem de enkelte projekter i den løbende dokumentation. Det er vigtigt, at dokumentationen tilrettelægges, så metoden understøtter fortsat kvalitet og rummelighed i tilbuddene – metoden må så at sige ikke fremme en situation, hvor de sværest stillede brugere afvises i jagten på en god målopfyldelse. Dette kan sikres ved at forankre udviklingen af mål og indikatorer lokalt hos den enkelte projektansvarlige/leverandør. Det samme gælder ansvaret for den løbende dokumentation og opfølgning.

Herigennem skabes der ikke blot sikkerhed for kvaliteten og rummeligheden i tilbuddene, men også sikkerhed for, at kravet til resultater og dokumentation tages alvorligt igennem hele processen. Den lokale forankring gør det muligt at få en løbende systematisk viden om indsats og resultater i forhold til den enkelte bruger, samtidig med at myndighederne opnår en systematisk viden om projektets/initiativets opnåede resultater. Dermed kan dokumentationen fra projekterne også indgå i de kommunale myndigheders arbejde med at skabe gennemsigtighed og åbenhed omkring de politiske beslutninger, der på lokalt plan træffes for, hvordan indsatsen overfor de udsatte grupper bedst tilrettelægges.

Samtidig skal der skabes sikkerhed for, at de data, der indsamles, kan sammenlignes, der hvor det er relevant, så resultaterne fra opfølgning og evaluering af de enkelte projekter kan indgå i den overordnede evaluering af effekterne af hele handlingsprogrammet. Den samlede dokumentation af resultaterne af initiativerne i Det Fælles Ansvar II vil basere sig på de lokale målinger i hvert enkelt projekt, men være koncentreret om færre og mere overordnede målepunkter, end det vil være tilfældet lokalt. Den samlede evaluering af de resultater, der er opnået for de udsatte grupper med Det Fælles Ansvar II, vil basere sig på disse overordnede resultater.

6. Meget er allerede gjort

Regeringens forslag til de 12 nye initiativer hverken kan eller skal stå alene. Der er allerede udformet en lang række tilbud til de socialt udsatte grupper, og i de forløbne 5 år har indsatsen fået yderligere et løft.

- Som led i udmøntningen af Det fælles ansvar, marts 2002, har regeringen blandt andet etableret Rådet for Socialt Udsatte, som nu udgør en vigtig stemme i debatten.
- Der er blevet indført to behandlingsgarantier, så flere stofmisbrugere og alkoholmisbrugere kan komme i behandling.
- Indsatsen på værestederne er blevet forbedret. Der er oprettet flere nye væresteder for de mest udsatte, og der er oprettet flere akutpladser.
- Der er etableret bedre og flere bomuligheder til de borgere, som har vanskeligt ved at begå sig i mere gængse botilbud.
- Indsatsen i forhold til prostituerede er blevet styrket.
- Mulighederne for støtte til sindslidende er blevet markant forbedret.

Sideløbende med udmøntningen af Det fælles ansvar har regeringen desuden taget en række andre initiativer med henblik på at forbedre forholdene for de socialt udsatte grupper.

- Regeringen har taget initiativ til en anbringelsesreform på børne- og ungeområdet.
- Støtte- og kontaktpersonordningen for sindslidende er udvidet til også at omfatte de sværest stillede hjemløse og alkohol- og stofmisbrugere. Udvidelsen træder i kraft i efteråret 2006.
- I satspuljeaftalen for 2006 er der yderligere afsat midler til en særlig indsats for social aktivering, der skal styrke indsatsen for de svageste gruppers inddragelse i samfundet og på arbejdsmarkedet.
- Regeringen har efter aftale med Dansk Folkeparti afsat 50 mio. kr. om året frem til 2008 til en særlig indsats overfor udsatte grupper.
- Regeringen fremlagde i marts 2006 beskæftigelsesstrategien Nye veje til arbejde, som er direkte rettet mod sindslidende og andre udsatte grupper på kontanthjælp mv.
- Fra 1. januar 2007 etableres jobcentre, så borgerne og virksomhederne får én

indgang til beskæftigelsesindsatsen. I jobcenteret sættes der fokus på job og beskæftigelse, uanset om den enkelte er tæt på arbejdsmarkedet eller har behov for et længere forløb med jobrettede tilbud.

- Fra den 1. juli 2006 og to år frem skal kommunerne give passive kontant- og starthjælpsmodtagere en ny chance. Regeringen har sat knap ½ mia. kr. af til indsatsen, herunder midler til ekstra gennemgang af sager og til aktive tilbud. Kommunen skal herefter tage stilling til, om den ledige kan henvises til job eller ordinær uddannelse, eller om der skal gives tilbud om jobtræning, virksomhedspraktik, revalidering eller andet for at bane vejen frem mod arbejdsmarkedet. Se www.nychance.dk.
- Velfærdsaftalen fra juni 2006 indeholder også en række initiativer som fx fremrykning af ret og pligt til aktivering til efter 9 måneder, partnerskaber med virksomheder om rekrutteringsforløb af ledige med ringe beskæftigelsesmuligheder og ny særlig ordning for ansættelse i private virksomheder for langvarigt ledige.

Disse initiativer udgør fundamentet for handlingsprogrammet Det Fælles Ansvar II. Det nye handlingsprogram er en naturlig fortsættelse af den indsats, der er igangsat i de forgangne år. Med Det Fælles Ansvar II vil de udsatte grupper få hjælp til at tage endnu et stort skridt på vejen til en værdig og aktiv deltagelse i samfundslivet.

Status for handlingsprogrammet Det fælles ansvar, marts 2002, kan ses på www.social.dk.